

DATUM
2024-09-06
ERT DATUM
2024-05-28

DIARIENR
2024/120-4
ER BETECKNING
Ku2024/00602

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider (SOU 2024:34)

Statskontoret redovisar i detta remissvar synpunkter på betänkandets förslag att genomföra en extern analys av produktivitet och effektivitet samt betänkandets övervägande gällande medelstilldelningen. Vi lämnar också ett medskick till regeringen utifrån de konsekvenser som betänkandets förslag kan innebära för Mediemyndigheten.

Förslaget om att låta genomföra en extern analys är inte tillräckligt utrett (15.4.1 En extern analys av produktivitet och effektivitet)

Statskontoret *avstyrker* kommitténs förslag att låta genomföra en extern analys av produktivitet och effektivitet.

Statskontoret instämmer i kommitténs utgångspunkt att det är viktigt för public serviceföretagens legitimitet att allmänheten har insyn i hur företagen uppfyller sina uppdrag. Vi menar också att företagen ska kunna redovisa hur de arbetar med sin produktivitet och effektivitet. Men vi anser att betänkandet saknar ett resonemang om varför det befintliga systemet inte kan tillgodose dessa krav. Som kommittén anger har public serviceföretagen redan vidtagit åtgärder för att försöka tillgodose granskningsnämnden för radio och tv:s efterfrågan på mer analys av företagets ekonomiska effektivitet, nyckeltal och måluppfyllelse. Om granskningsnämnden för radio och tv fortfarande har synpunkter på dessa redovisningar åligger det företagen eller dess styrelser att vidta åtgärder för att hantera denna kritik.

Statskontoret anser inte heller att kommittén har resonerat i tillräcklig utsträckning om eventuella konsekvenser av förslaget, bland annat för företagets oberoende ställning. En separat extern analys som är beställd av regeringen får betraktas som en styrsignal. Public service ska stå oberoende förhållande till staten och andra sårbarheten. Detta oberoende värnas bland annat genom en avhållsam styrning från regering och riksdag. Även om kommittén anger att analysen inte ska omfatta det

publicistiska arbetet menar Statskontoret att förslaget innebär en starkare styrning av företagen.

Svårt att ta ställning till betänkandets analys av framtida resursbehov (19.6 Överväganden och förslag)

Kommittén lämnar förslag på finansiering för den kommande perioden. Statskontoret har inga synpunkter på den föreslagna tilldelningen men anser att kommittén har varit otvetydig i dess bedömning av hur olika faktorer kan komma att påverka företagens resursbehov. Kommittén beskriver till exempel att teknikutvecklingen och AI kommer att innebära möjligheter att effektivisera public serviceföretagens verksamhet. Utifrån denna bedömning föreslår kommittén att uppräkningsdelen av företagens medelstilldelning ska minska efter år 2030.

Statskontoret menar att ett sådant antagande behöver nyanseras. Kunskapen om vilka effektiviseringsmöjligheter som teknikutvecklingen innebär är ganska begränsad. Statskontoret har till exempel haft svårt att visa på besparingar till följd av digitala investeringar i statsförvaltningen. Oftast har de snarare lett till högre kvalitet eller högre ambitioner i verksamhetens tjänster än lägre kostnader.¹

Beakta att Mediemyndigheten är i en uppbyggnadsfas

Flera förslag i betänkandet innebär nya eller utökade arbetsuppgifter för Mediemyndigheten och granskningsnämnden för radio och tv, som är ett fristående beslutsorgan inom Mediemyndigheten. Till exempel föreslår kommittén att granskningsnämnden för radio och tv ska få utökade befogenheter att granska fler delar av företagens verksamhet. Det innebär att nämnden kan behöva behandla fler anmälningar. Kommittén föreslår också nya regeringsuppdrag till Mediemyndigheten.

Kommittén har i betänkandet analyserat vilka ökade kostnader som detta arbete innebär för Mediemyndigheten och även tagit in synpunkter från myndigheten. Statskontoret vill i sammanhanget påtala att regeringen i sin styrning även bör beakta att Mediemyndigheten är i en uppbyggnadsfas efter sammanslagningen av Statens medieråd och Myndigheten för press, radio och tv den 1 januari 2024. Statskontoret har i flera tidigare utredningar av sammanslagna och nya myndigheter sett att arbetet med att bland annat etablera en ny intern styrning och realisera samordningsvinster kan ta mycket tid och kraft i anspråk.²

Vi har också sett att nyligen bildade och sammanslagna myndigheter inte har maktat med att bygga upp en robust intern styrning, ledning och planering till följd

¹ Statskontoret (2020). *Styrning av digitala investeringar. Delrapport.*

² Statskontoret (2021). *En analys av organisationsstrukturen för museimyndigheterna.*
Statskontoret (2018). *Myndighetsanalys av Institutet för språk och folkminnen.*

av alltför många tillfälliga uppdrag som verksamheterna har behövt prioritera.³ Det har i sin tur bland annat försämrat myndigheternas prestationer och försvårat den långsiktiga planeringen och uppbyggnaden av verksamheterna.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Gabriel Brandström, utredare Tove Stenman, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Tove Stenman

³ Statskontoret (2023). *Myndighetsanalys av Myndigheten för digital förvaltning*. Statskontoret (2017) *Inrättandet av Upphandlingsmyndigheten. Slutrapport*.